

AAL OF PALING

In het visse alfabet kom je deze gladjanus bovenaan tegen. Bij aal of paling hebben we het over één en dezelfde vis, *Anguilla anguilla*. En ik vroeger maar denken dat aal een jonge paling was en dus de paling een volwassen aal; kunnen jullie mij nog volgen?

De afgelopen jaren is de paling regelmatig in het nieuws. Helaas met een negatief aspect; de sterk teruglopende aanwezigheid van deze slangachtige vis met zijn lange vinzoom onder en boven. Paling staat niet op de nationale Rode Lijst om de reden dat de voortplanting buiten ons eigen land plaats vindt. Dit neemt niet weg dat de vis als 'ernstig bedreigd' staat aangetekend. Maar hoe komt dat nu? De Sargassozeë speelt een belangrijke rol in de levenscyclus van de paling. Het is een enorm groot broedgebied gelegen in het noorden van de Atlantische Oceaan. Met aan alle kanten stromingen zal dit weleens een (hoofd)reden kunnen zijn waardoor de paling juist dit als broedgebied heeft opgeëist, de verplaatsing van de larven is weids; Golfstroom in het westen, Noord-Atlantische Stroom in het noorden, Canarische Stroom in het oosten en Noord-Atlantische Equatoriale Stroom in het zuiden. Na een larvestadium en getransformeerd tot glasaal, drijft de jonge paling naar de kustgebieden om in de continentale rivieren en wateren verder te groeien tot rode aal. De pigmentatie van de glasaal, welke nog doorzichtig is, vindt plaats in de volgroeifase naar rode aal. Dit is de vis die wij als duiker ontmoeten met donkere tinten, rood/bruin en grijs van kleur. De rode aal kunnen wij dus tegenkomen zowel in zout kustwater als in zoet water met mogelijke lengtes van meer

dan een meter. In de laatste fase volgroeit de rode aal tot schieraal. De ogen worden groter, de borstvinnen zwart en de aal wordt tevens geslachtsrijp. De schieraal trekt weer terug naar de Sargassozeë om zich daar voort te planten en daarna te sterven.

BEMOEIENIS

Oké, simpel vertaald, maar hier is toch niets vreemds aan waardoor de visstand zo dramatisch achteruit holt? De trektocht van en naar de Sargassozeë had al veel hobbels voor de paling maar nadat de mens zich steeds meer ging en gaat bemoeien met de natuur komt er meer tegenslag. Ruilverkaveling kan de trektocht lelijk verstoren of zelfs afsluiten. Waterkrachtcentrales die ons meer energie moeten bieden zijn letterlijk en figuurlijk de nekslag voor paling. Stuwen en sluizen belemmeren de stroomopwaartse trektocht. Milieuvuiling, overbevissing en klimaatverandering kan jammer genoeg ook niet ontbreken in de opsomming. De visstand wordt kunstmatig aangevuld door glasaaltjes uit te zetten in de binnenwateren. Vooral de beroepsvissers moeten dit noodgedwongen toepassen. Ik blader door mijn database op zoek naar beelden van paling. Het valt op dat er veel minder aanwezig zijn dan van de gemiddelde vissoorten. Nu kan en mag ik niet stellen dat dit een maatstaf is voor een bewijs in de achteruitgang van paling in de Nederlandse wateren. Ik moet

eerlijk bekennen dat de paling lange tijd mijn aandacht niet had en een toevallige ontmoeting een foto bezorgde. Tijdens een duik in het Haarlemmermeerse Bos kwam ik een paling tegen die beschut lag in de algenklonten en zich niet gelijk uit de voeten maakte want dat gebeurt meestal. Ik heb wat foto's kunnen maken totdat de paling er genoeg van had en al kronkelend het hazenpad koos, mij achterlatend in een stofwolk. Tegen onderwaterfotografie heeft de paling een speciale tactiek ontwikkeld. Tijdens het focussen trekken ze zich doorgaans langzaam terug, draaien dan razendsnel en schieten er vandoor.

De lange vinzoom is typerend voor palingen.

Terugtrekkend en met een snelle draai schiet de paling weg.

TEGEN ONDERWATER-FOTOGRAFIE HEEFT DE PALING EEN SPECIALE TACTIEK ONTWIKKELD

Aangezien er genoeg alg op de bodem lag, drong het tot me door dat er beslist meerdere exemplaren te vinden waren. Dus wat doe je dan, ja gelijk zoeken en gelukkig vonden we meerdere palingen die bleven liggen vanuit hun veilig gewaande schuilplaats.

LICHTPUNTJE

Sinds die duik let ik altijd op of er geen kopje of staart uit het groen steekt. Dus weer wat geleerd waar op te letten. Ik beloof beterschap en ga ze nauwlettend volgen. Paling is tijdens nachtduiken het meest actief. Overdag vind je ze verscholen onder beplanting of in holen. Als positief ingesteld vrouwke wil ik eindigen met een lichtpuntje. Regeringen en Waterschappen gaan inzien dat het zo niet verder kan en hopelijk is het omslagpunt bereikt en komen er betere tijden. De Raad van Europese Unie heeft van alle lidstaten een Nationaal

aalherstelplan verordend. In Nederland is het plan in 2009 in werking getreden. Voor de beroepsvisserij overigens weer een zware beproeving vanwege beperkingen en een grotendeels vangstverbod. Tevens wordt er al geruime tijd onderzoek gedaan naar vismigratiekanalen langs de waterkrachtcentrales, sluizen, dammen en andere migratieknelpunten zodat de paling, en veel andere vis, zonder schade hun trektocht kunnen maken. Er zijn al verschillende van deze migratiekanalen met succes in gebruik. We moeten zorgen dat de paling, of als je wilt de aal, er weer gladjes bij komt te zitten (zwemmen).

Het kleurpatroon van de rode aal varieert van grijs naar bruin/rood. Onderzijde is wit/crème.

De neusvleugels zijn duidelijk zichtbaar.